

PILAR 3 2017

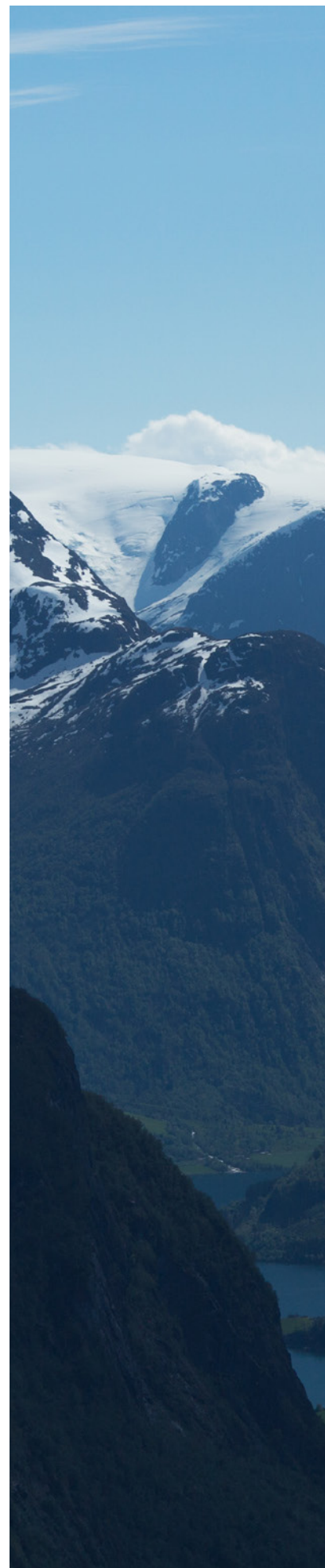
KLP BANKHOLDING AS KONSERN

KLP Bankens virksomhet er inndelt i forretningsområdene personmarked og offentlige utlån.

Målgruppen i personmarkedet er medlemmer av pensjonsordningene i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP). Banken skal tilby produkter og tjenester til konkurransedyktige betingelser for å bidra til at virksomheter som har valgt KLP som pensjonsleverandør oppleves som attraktive arbeidsgivere.

Tilstedeværelse i markedet for offentlige utlån gjennom KLP Kommunekreditt AS bidrar til konkurranse og at kommuner, fylkeskommuner og virksomhet med offentlig garanti får tilgang til gunstig langsiktig finansiering.

KLP Banken AS eies av KLP gjennom KLP Bankholding AS og har to heleide datterselskaper, KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS.

Innhold

KLP BANKHOLDING AS KONSERN - PILAR 3 2017

1	INNLEDNING	4
2	KONSOLIDERING	4
3	KAPITALDEKNINGSREGELVERKET	5
3.1	Pilar 1 – minimumskrav til ansvarlig kapital	5
3.2	Pilar 2 – vurdering av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging	6
3.3	Pilar 3 – offentliggjøring av finansiell informasjon	6
3.4	Innføring av CRD IV	6
3.5	Krav til uvektet kjernekapital	6
4	ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	9
4.1	Ansvarlig kapital	9
4.2	Kapitalkrav	9
4.3	Kapitalmål	10
5	KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO	11
5.1	Definisjon av mislighold og verdifall. Metode for beregning av nedskrivninger	11
5.2	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og gjenstående løpetid	11
5.3	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	12
5.4	Bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	12
5.5	Motpartsrisiko knyttet til derivater	13
6	RENTERTISIKO	13
7	STYRING OG KONTROLL AV RISIKO	14
7.1	Risikostyring	14
7.2	Retningslinje for risikostyring	14
7.3	Likviditetsrisiko	14
7.4	Kredittrisiko	14
7.5	Markedsrisiko	15
7.6	Operasjonell risiko	15
7.7	Øvrige risikoer	16
7.8	Bankens interne kapitalbehovsvurdering (ICAAP)	16
8	OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER	
	OM ANSVARLIG KAPITAL	16
8.1	Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter	17
8.2	Avstemming av ansvarlig kapital mot balanse 31.12.16	18
8.3	Ansvarlig kapital for perioden 2014-2017 (vedlegg 3)	18
9	STANDARDTABELL FOR OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER OM FORETAKETS OVERHOLDELSE AV KRAVET OM MOTSYKLISK KAPITALBUFFER (VEDLEGG 4)	23

1. Innledning

Dette dokumentet er ment å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3). Dokumentet blir oppdatert årlig, men likevel slik at vesentlige hendelser kan medføre hyppigere oppdatering. Informasjonen i dokumentet gjelder på konsolidert grunnlag for KLP Bankholding AS konsern, som er øverste konsoliderte nivå i KLP Banken konsernet, og tallene er per 31. desember 2017 med mindre det fremgår noe annet.

2. Konsolidering

Alle selskapene som til sammen utgjør KLP Bankholding AS konsern blir fullt ut konsolidert både etter regnskapsreglene og kapitaldekningsformål. Under følger en kort beskrivelse av selskapene.

KLP Bankholding AS ble stiftet 25. februar 2009. Selskapet skal utøve sine eierinteresser i foretak i konsernet som driver bank- eller finansieringsvirksomhet innenfor rammen av den lovgivningen som til enhver tid gjelder, og skal ikke drive annen virksomhet. KLP Bankholding AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Dronning Eufemias gate 10, 0191 Oslo.

Selskapet er et datterselskap av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP). KLP er som navnet sier et gjensidig forsikringsselskap. KLP Bankholding AS eier 100 prosent av aksjene i KLP Banken AS.

KLP Banken AS er en forretningsbank som ble stiftet 25. februar 2009.

Selskapet tilbyr standard bankprodukter til privatkunder. Banken er en internettbank uten filialer. KLP Banken AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

KLP Banken AS eier alle aksjene i KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS.

KLP Kommunekreditt AS ble stiftet 25. august 2009. Selskapet yter eller erverver offentlige lån, som er garantert av den norske staten, norske fylkeskommuner eller norske kommuner. Utlånsvirksomheten er hovedsakelig finansiert ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. KLP Kommunekreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

KLP Boligkreditt AS ble stiftet 31. oktober 2013. Selskapet er registrert som et kredittforetak med rett til utstedelse

av obligasjoner med fortrinnsrett. KLP Boligkreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

Alle transaksjoner i et finansforetak skal etter finansforetakslovens § 18-3 og 18-4 være i tråd med forretningsmessige prinsipper. Det er etter samme bestemmelser begrensninger når det gjelder utdeling av konsernbidrag både i forhold til størrelsen på konsernbidraget og mottaker av dette. Etter finansforetaksloven kan et finansforetaks kapital/aksjekapital ikke nedsettes uten samtykke fra myndighetene. Det samme gjelder finansforetaks økning av ansvarlig kapital/aksjekapital. Innenfor disse begrensningene kan egenkapital styrkes og gjeld tilbakebetales dersom kapitalkrav er oppfylt og de juridiske enhetene har forsvarlig soliditet.

3. Kapitaldekningsregelverket

EUs kapitaldekningsregelverk Basel II, ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Regelverket baseres på tre pilarer som vist i figuren nedenfor:

3.1 PILAR 1 – MINIMUMSKRAV TIL ANSVARLIG KAPITAL

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og i henhold til reglene skal det beregnes kapitalkrav for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. For kredittrisiko og operasjonell risiko kan man velge mellom tre ulike metoder. KLP Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Standardmetoden innebærer bruk av standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden hvor kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko i Pilar 1.

I finansforetaksloven § 14-1 stilles det følgende minstekrav til ansvarlig kapital:

- 4,5 prosent i ren kjernekapitaldekning
- 6,0 prosent i kjernekapitaldekning
- 8,0 prosent i ansvarlig kapital

Videre stilles det i finansforetakslovens § 14-3 krav til buffere i kapitaldekningen:

- 2,5 prosent i kapitalbevaringsbuffer
- 3,0 prosent i systemrisikobuffer
- 0-2,5 prosent i motsyklisk kapitalbuffer

Motsyklisk kapitalbuffer er et variabelt kapitalkrav som kan ligge mellom 0 og 2,5% avhengig av konjunktursituasjonen. Finansdepartementet har på bakgrunn av råd fra Norges Bank, fastsatt bufferkravet til 2,0% fra 31.12.2017. Kravet vurderes hvert kvartal.

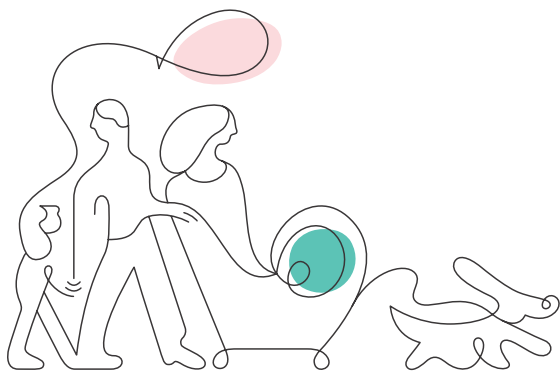
Alle bufferkravene skal dekkes av ren kjernekapital.

I tillegg stilles særskilte krav til banker som er definert som systemviktige. Forskrift om identifisering av systemviktige finansinstitusjoner ble fastsatt av Finansdepartementet 12. mai 2014. Per i dag er det DNB og Kommunalbanken som er utpekt som systemviktige institusjoner, og dette kravet berører dermed ikke KLP Banken direkte. Buffer for systemviktige institusjoner er satt til 2% fra 30.06.2016.

Tabellen nedenfor viser samlet kapitalkrav under Pilar 1 for KLP Banken.

31.12.2017	Minimumskrav ren kjernekapital	Kapitalbevaringsbuffer	Systemrisikobuffer	Motsyklisk kapitalbuffer*	Samlet ren kjernekapital	Hybridkapital	Tilleggs-kapital	Samlet kapitalkrav
	4,5%	2,5%	3,0%	2,0%	12,0%	1,5%	2,0%	15,5%

* Motsyklisk kapitalbuffer skal være mellom 0-2,5% og fastsettes av Finansdepartementet hvert kvartal. Fra 31.12.2017 økte motsyklisk kapitalbuffer fra 1,5% til 2,0%.

3.2 PILAR 2 – VURDERING AV SAMLET KAPITALBEHOV OG INDIVIDUELL TILSYNSMESSIG OPPFØLGING

Pilar 2 stiller krav til bankenes samlede vurdering av kapitalbehov (ICAAP¹), hvor bankene skal gjøre en egenvurdering av kapitalbehovet gitt risikoen i virksomheten. Vurderingen av kapitalbehovet skal være framoverskuende og risikobasert, og inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risiko som banken er eller kan bli utsatt for. Prosessen skal sikre at bankens styre;

- identifiserer, måler, aggregerer og overvåker bankens risiko
- holder tilstrekkelig kapital i forhold til bankens risikoprofil
- legger til rette for videreutvikling og forbedring av bankens risikostyring

Finanstilsynet skal gjennomgå og vurdere foretakenes samlede risikonivå og tilhørende kapitalbehov (SREP²) med jevne mellomrom, basert på foretakenes størrelse, kompleksitet og virkeområde, samt graden av risiko som foretaket representerer for det finansielle systemet. KLP Banken er definert i gruppe 3, som omfatter mindre og mellomstore foretak som driver innen et begrenset antall forretningsområder og hoved-sakelig innenfor et lokalt geografisk område i Norge. Foretak i denne gruppen får en detaljert SREP-vurdering med skriftlig tilbakemelding fra Finanstilsynet hvert tredje år.

Basert på KLP Bankens ICAAP for 2016 vurderte Finanstilsynet at KLP Banken

skulle ha et Pilar 2-tillegg på 2,1 prosent av beregningsgrunnlaget til å dekke risikoer som banken er utsatt for, og som ikke, eller bare delvis er dekket av minstekravet i pilar 1.

3.3 PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV FINANSIELL INFORMASJON

Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon. Kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon er gitt i del IX av kapitalkravsforskriften som gjennomfører EUs kapitaldekningsregelverk. Bankene skal offentliggjøre opplysninger som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalforhold, samt styring og kontroll. Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølgingen i pilar 2.

3.4 INNFØRING AV CRD IV

Fra 1. januar 2014 innførte EU et nytt kapitaldekningsdirektiv, CRD IV og en ny forordning for kapitalkrav, CRR, som fastsetter reglene for kapitaldekning for finansinstitusjoner. CRD IV gjennomfører de internasjonale anbefalingene i Basel III, Baselkomiteens standarder for kapital- og likviditetsstyring.

CRD IV har innført nye kvantitative krav til likviditet og funding for å styrke bankenes kortsiktige og langsiktige risikoprofil. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankens likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid i en stressituasjon. Minimumskravet til LCR er gradvis innført fra 2014 og frem til

det endelige kravet til 100 % LCR trådte i kraft 31. desember 2017.

Net Stable Funding Ratio (NSFR) skal belyse i hvilken grad banken er langsiktig finansiert, og er definert som tilgjengelig stabil finansiering relativt til nødvendig stabil finansiering. Det er ikke besluttet om det skal settes et minimumskrav til NSFR, men en eventuell ikrafttredelse er imidlertid foreslått gjeldende fra 2019.

Rapportering etter CRD IV ble innført i Norge 1. juli 2014.

3.5 KRAV TIL UVEKTET KJERNEKAPITAL

Uvektet kjernekapitalandel er krav til kjernekapital som andel av foretakenes eksponeringer før risikovekting. Uvektet kjernekapitalandel er en soliditetsindikator som supplerer de risikovektede minstekravene. Finansdepartementet fastsatte 20. desember 2016 minste- og bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel fra 30.06.2017. Bestemmelsene følger av CRR/CRD IV-forskriften og stiller krav til uvektet kjernekapitalandel på minst 3 prosent samt en buffer på minimum 2 prosent for alle banker, og ytterligere 1 prosent buffer for systemviktige banker. Dette kravet skal sørge for at bankene holder et minimum av kapital, selv med porteføljer av lavrisikosegmenter. For KLP Banken, som i all hovedsak har porteføljer med lav risiko (offentlige utlån og pantesikrede boliglån), er et krav til uvektet kjernekapitalandel på 5 prosent det bindende kapitalkravet. Per 31.12.2017 var uvektet kjernekapitaldekning i KLP Bankholding AS konsern på 5,7 prosent.

¹ ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process

² SREP – Supervisory review and evaluation process

Veronica Norevik
Ansatt i Livdivisjonen

KLP i bilder

KLPs årsrapporter er illustrert med bilder fra vår årlige interne fotokonkurranse.

Våre ansatte leverte 118 flotte bidrag til konkurransen. Her kan du se noen av dem.

Vidar Stenseth
Ansatt i IT

Anne Therese Sande
Ansatt i Økonomi og Finans

Marianne Wright Pedersen
Ansatt i KLP Skadeforsikring

Vidar Stenseth
Ansatt i IT

Torun Wahl
Ansatt i KLP Bedriftspensjon

4. Ansvarlig kapital og kapitalkrav

4.1 ANSVARLIG KAPITAL

Følgende poster inngår i den ansvarlige kapitalen til KLP Bankholding AS konsern

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
KJERNEKAPITAL:		
Innbetalt aksjekapital/grunnfondsbeviskapital	1 064 550	989 050
Overkursfond	730 450	655 950
Fond o.l. som inngår i kjernekapitalen	287 262	210 111
Sum kjernekapital før fradrag	2 082 262	1 855 111
FRADRAK I KJERNEKAPITAL:		
Verdijustering som følge av krav om forsvarlig verdsettelse	2 759	-
Immaterielle eiendeler	27 153	19 955
Utsatt skattefordel	7 506	7 025
Sum fradrag i kjernekapital	37 418	26 980
Tilleggskapital	0	0
Netto ansvarlig kapital	2 044 844	1 828 131

4.2 KAPITALKRAV

Minimumskravet til ansvarlig kapital fordelt på engasjementskategorier

TUSEN KRONER	2017		2016	
	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav
Institusjoner	284 237	22 739	338 508	27 081
Stater	0	0	0	0
Offentlig eide foretak	0	0	0	0
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	5 181 049	414 484	5 038 937	403 115
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	3 296 369	263 710	3 491 045	279 284
Obligasjoner med fortrinnsrett	231 839	18 547	231 124	18 490
Forfalte engasjementer	67 215	5 377	65 763	5 261
Øvrige engasjementer	107 796	8 624	31 180	2 494
Sum minimumskrav kredittrisiko	9 168 505	733 480	9 196 557	735 725
Operasjonell risiko basismetode	424 684	33 975	399 588	31 967
CVA-risiko	1 907	153	2 098	168
Minimumskrav ansvarlig kapital	9 595 096	767 608	9 598 243	767 859

4.2 KAPITALKRAV - forts.

Minimumskravet til ansvarlig kapital fordelt på engasjementskategorier

TUSEN KRONER	2017
Kapitalkrav	
BUFFERKRAV	
Systemrisikobuffer 3 %	287 853
Kapitalbevaringsbuffer 2,5 %	239 877
Motsyklisk kapitalbuffer 2,0 %	191 902
Sum bufferkrav	719 632
Ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke bufferkravene	1 277 236

Per 31.12.2017 er minimumskravet til ansvarlig kapital for KLP Bankholding AS konsern 768 millioner kroner, mens netto ansvarlig kapital utgjør 2045 millioner kroner. Dette innebærer at konsernet har tilgjengelig 1277 millioner kroner i ren kjernekapital til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet på 720 millioner kroner.

4.3 KAPITALMÅL

Ren kjernekapital	12,0 %
Kjernekapital	13,5 %
Samlet kapitalkrav under Pilar 1	15,5 %
Vedtak om Pilar 2-tillegg	2,1 %
Buffer på kapitalkravet	0,5 %
Kapitalmål	18,1 %
Kapitaldekning 31.12.2017	21,3 %

KLP Banken konsern mottok 15.12.16 et vedtak fra Finanstilsynet på et Pilar 2-tillegg på 2,1 prosent. I tillegg skal banken ha en buffer til å dekke fremtidig vekst og risiko for resultatsvingninger innenfor en normal konjunktursituasjon. Kapitalmålet for KLP Banken konsern er dermed 18,1 prosent.

Kapitaldekningen i KLP Bankholding AS konsern var pr 31.12.2017 på 21,3 prosent og var dermed over kapitalmålet på 18,1 prosent. Kapitalen består kun av ren kjernekapital.

5. Kreditrisiko og motpartsrisiko

5.1 DEFINISJON AV MISLIGHOLD OG VERDIFALL. METODE FOR BEREGNING AV NEDSKRIVNINGER

Definisjon av mislighold

For regnskapsformål regnes det som mislighold dersom kunden ikke har gjort opp sine betalingsforpliktelser innen 90 dager etter forfall.

Metoder for fastsettelse av verdiendringer og nedskrivninger

Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislig-

hold. Det vurderes om det er sannsynlig at skyldner går konkurs, om det ikke lenger finnes et aktivt marked for eiendelen på grunn av finansielle vanskeligheter, eller det observeres målbar nedgang i forventet kontantstrøm fra en gruppe finansielle eiendeler.

Dersom det foreligger objektive bevis foretas det nedskrivning. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny, forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med hhv. opprinnelig effektiv rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente). Nedskrivningen føres mot avset-

ningskonto og innregnes i resultatregnskapet. En eventuell reversering av tidligere nedskrivning føres tilbake mot avsetningskonto via resultatet.

Innføringen av ny regnskapsstandard, IFRS 9 Finansielle instrumenter, fra 01.01.2018 endrer metodikken for tapsnedskrivninger. I henhold til det nye regelverket skal bankene beregne forventet tap på finansielle eiendeler basert på forventninger om mislighold, sikkerhetens verdi og ulike makroscenarier. Dette vil påvirke tapsnedskrivningene fra 2018.

5.2 ENGASJEMENTER FORDELT PÅ ENGASJEMENTSTYPER, GEOGRAFISKE OMRÅDER OG GJENSTÅENDE LØPETID

Samlet engasjementsbeløp fordelt på engasjementstyper

TUSEN KRONER	Utlån og fordringer (utlån, bankinskudd og verdipapirer)	Ubenyttede rammer	Sum
	34 858 053	1 075 451	35 933 504
	34 858 053	1 075 451	35 933 504

Samlet engasjementsbeløp fordelt på geografiske områder

TUSEN KRONER	Geografisk område	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Sum
	Sør-/Øst-Norge	20 154 533	562 275	20 716 809
	Vest-Norge	5 161 400	246 416	5 407 817
	Midt-Norge	4 658 950	117 760	4 776 709
	Nord-Norge	4 883 169	149 000	5 032 169
	Sum	34 858 053	1 075 451	35 933 504

Fordeling av hovedstolbeløp etter gjenstående løpetid

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån og fordringer	34 515 250	2 314 574	1 374 472	388 283	1 161 596	7 401 727	21 874 599

5.3 MISLIGHOLD, NEDSKRIVNINGER OG AVSETNINGER PÅ GARANTIER

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

TUSEN KRONER	Hovedstol forfalte engasjementer			Hovedstol på engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger	Resultatførte nedskrivninger siste år
	7-30 dager	31-90 dager	Over 90 dager			
Personmarked	201 684	43 660	21 741	6 420	3 214	1 082
Offentlig marked	17 764	-	0	0	0	0
Sum	219 448	43 660	21 741	6 420	3 214	1 082

Engasjementer misligholdt mer enn 90 dager fordelt på geografiske områder

TUSEN KRONER Geografisk område	2017	2016
Sør-/Øst-Norge	5 629	9 230
Vest-Norge	12 265	4 271
Midt-Norge	-	3 540
Nord-Norge	3 847	5 188
Sum	21 741	22 230

5.4 BRUK AV SIKKERHETER M.V. VED FASTSETTELSE AV KAPITALKRAV

Innenfor personmarked ytes lån med pant i bolig- og fritidseiendom. Ved beregning av verdi av eiendommer skal forsvarlig markedsverdi legges til grunn. Som grunnlag for beregning av denne brukes ulike kilder avhengig av den konkrete sak. Retningslinjer for dette er nedfelt i bankens retningslinjer. Verdivurderingene oppdateres kvartalsvis gjennom vasking mot

Eiendomsverdi AS sin modell for verdiestimering av boligeiendommer.

Innenfor offentlig sektor ytes lån til selskaper med garanti fra kommuner. Ved utgangen av 2017 var alle garantier selvskyldnerkausjoner fra kommuner eller fylkeskommuner.

Ved beregning av kapitalkrav tas det ikke hensyn til motregningsadgang med

unntak av eksponeringer i form av derivatkontrakter.

Ulike former for konsentrasjonsrisiko vurderes i bankens årlige risikoanalyse og ICAAP.

Det gjøres ikke bruk av offisell rating ved beregningen av kapitaldekningskrav.

Engasjementer fordelt på typer av motparter

TUSEN KRONER	2017 Engasjementsbeløp før sikkerheter	2016 Engasjementsbeløp før sikkerheter
Institusjoner	1 419 778	1 667 451
Stater	337 220	300 369
Lokale regionale myndigheter	16 424 860	17 351 759
Pantesikkerhet i eiendom	14 376 110	12 656 672
Obligasjoner med fortrinnsrett	2 318 389	2 311 238
Forfalte engasjementer	65 222	59 947
Øvrige engasjementer	9 428	31 180
Samlet engasjementsbeløp	34 951 007	34 378 616

5.5 MOTPARTSRISIKO KNYTTET TIL DERIVATER

Nominelt beløp, brutto og netto (etter motregning) virkelig verdi for motpartsrisiko for derivater

TUSEN KRONER	2017	2016
Nominelt beløp	6 823 639	7 637 685
Brutto eksponering	132 864	166 966
Netto eksponering	-	-

Tabellen viser eksponering for motpartsrisiko for finansielle derivater. Nominelt beløp tilsvare hovedstol eller underliggende størrelse på kontrakt. Brutto eksponering viser virkelig verdi for alle derivater med positiv verdi, med et tillegg for fremtidig eksponering over gjensstående løpetid. Netto eksponering viser også virkelig verdi for derivater med positiv verdi, men kun for kontraktsparter hvor verdien av alle derivater med denne motpart er positiv. Per utgangen av 2017 har KLP Banken konsernet ingen motparter hvor verdien av alle derivater med motparten har positiv verdi og har således ingen motpartsrisiko knyttet til dette. Flere av derivatavtalene inneholder klausuler om at motparten skal stille sikkerhet dersom vår eksponering overstiger bestemte grenseverdier.

nering over gjensstående løpetid. Netto eksponering viser også virkelig verdi for derivater med positiv verdi, men kun for kontraktsparter hvor verdien av alle derivater med denne motpart er positiv. Per utgangen av 2017 har KLP Banken konsernet ingen motparter hvor verdien av alle derivater med motparten har positiv verdi og har således ingen motpartsrisiko knyttet til dette. Flere av derivatavtalene inneholder klausuler om at motparten skal stille sikkerhet dersom vår eksponering overstiger bestemte grenseverdier.

verdier av alle derivater med motparten har positiv verdi og har således ingen motpartsrisiko knyttet til dette. Flere av derivatavtalene inneholder klausuler om at motparten skal stille sikkerhet dersom vår eksponering overstiger bestemte grenseverdier.

6. Renterisiko

Bankens renterisiko stammer fra ulikheter i rentereguleringstidspunkter for utlån og innlån. Renterisikoen styres ved hjelp av derivatavtaler, først og fremst

rentebytteavtaler. Renterisiko beregnes som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter. Tabellen nedenfor viser faktisk renterisiko for KLP Ban-

ken-konsernet fordelt på hovedposter på eiendelssiden og gjeldssiden. KLP Banken konsern har ingen eksponering i valuta pr 31.12.2017.

Kilde for renterisiko	31.12.2017 Renterisiko i millioner kroner	31.12.2016 Renterisiko i millioner kroner
Utlån	-163	-206
Plasseringer	-5	-6
Innlån	128	103
Derivater	47	115
Sum renterisiko	6	7

7. Styring og kontroll av risiko

7.1 RISIKOSTYRING

KLP Banken-konsernet er eksponert mot ulike typer risiko. Det er derfor etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av retningslinjer, rammer, rutiner og instruksjoner. Styret i KLP Banken AS og styrene i bankens datterselskaper har vedtatt retningslinjer for de ulike risikoområdene banken er eksponert for samt en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsipper, organisering, rammer mv. for bankkonsernets samlede risiko. Risikoretningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå. På enkelte områder inneholder retningslinjene også spesifikke rammer for enkeltstående selskaper i konsernet.

Styret i KLP Banken AS har nedsatt et risikoutvalg i henhold til Finansforetakslovens § 13-6, (4). Risikoutvalget behandler saker særlig knyttet til risiko og har en rådgivende funksjon ovenfor styret.

7.2 RETNINGSLINJE FOR RISIKOSTYRING

Retningslinje for risikostyring omhandler prinsipper som er generelle for ulike typer risikoer, og retningslinjen er slik sett overordnet retningslinjene for enkeltrisikoen. Retningslinjen omhandler blant annet roller i bankkonsernets risikostyring, herunder krav til og retningslinjer for risikokontrollfunksjonen. Formålet med risikokontrollfunksjonen er blant annet å kontrollere at risikoretningslinjene og andre retningslinjer for risikostyring blir fulgt. Denne funksjonen utføres av avdeling for risikoanalyse og -kontroll, som har ansvar for å utarbeide periodiske risikoreporteringer til ledelsen og styret, samt rapportere ved eventuelle brudd på rammer eller retningslinjer. Avdelingen, som har en uavhengig rolle i forhold til øvrige avdelinger, har også andre oppgaver knyttet til bank-konsernets risikostyring, herunder ansvar for videreutvikling av metoder for risikomåling og stresstesting, risikoanalyser

samt dokumentasjon av prosessen for kapitalbehovsvurdering (ICAAP).

Retningslinjen inneholder videre en beskrivelse av bank-konsernets risikoappetitt, risikoprofil og risikotoleranse. Det fremgår av beskrivelsen av risikoprofilen at bankkonsernets inntjening skal være et resultat av inn- og utlånsaktivitet, og ikke fra annen finansiell risikotagning.

I retningslinjen er det gitt føringer for bankkonsernets interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP). Denne prosessen skal i tillegg til styret også involvere ulike miljøer i virksomheten.

I den overordnede retningslinjen og i de øvrige risikoretningslinjer er det lagt opp til å benytte stresstesting som metode for risikomåling og som verktøy for kommunikasjon og meningsutveksling rundt risikoforhold. Med stresstesting forstås i denne sammenheng både følsomhetsanalyser og scenarioanalyser. Retningslinjene inkluderer risikotoleranse for de enkelte risikoene og for bankkonsernets samlede risiko, og disse risikotoleransene er definert basert på ulike stressscenarier. Det skal jevnlig gjennomføres ulike former for stresstesting for å måle at bankkonsernets faktiske eksponering ligger innenfor vedtatte toleransegrenser.

7.3 LIKVIDITETSRISIKO

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansielle økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Utlån i personmarkedet vil hovedsakelig bli finansiert ved hjelp av innskudd og ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Utlån innenfor offentlig sektor er i dag finansiert med obligasjoner med fortrinnsrett og annen markedsfinansiering. Det er etablert program for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Alle utstedte obligasjoner i dag er i norske kroner.

KLP Banken-konsernet vil i årene fremover være påvirket av hvor godt markedet for obligasjoner med fortrinnsrett fungerer, men banken har en ekstra trygghet knyttet til refinansieringsevnen som følge av den høye kredittkvaliteten i utlånene til offentlig sektor.

Bankkonsernets retningslinje for likviditetsrisiko inneholder prinsipper, krav og rammer som gjelder for styring av bankens likviditetsrisiko. Retningslinjen inkluderer en formulering av likviditetsrisikoprofil og det er fastsatt ulike krav og rammer for å etterleve dette, herunder mål for innskuddsdekning, rammer for refinansieringsbehov for ulike tidshorisonter og krav til likviditetsbuffer. Retningslinjen inneholder også noen spesifikke krav for KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS for å oppfylle særlige likviditetskrav for utstedere av obligasjoner med fortrinnsrett. Styret har videre vedtatt en beredskapsplan for likviditetskriser som del av likviditetsretningslinjen.

7.4 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risikoen for tap knyttet til at lånekunder, derivatmotparter, utstedere av verdipapirer og andre motparter ikke kan eller vil gjøre opp for seg til avtalt tid, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittrisiko knyttet til bankens utlånsvirksomhet er lav idet utlånene i hovedsak er lån til, eller lån garantert av, norske kommuner eller fylkeskommuner, og lån med pant i bolig- og fritidseiendom.

Utlånsvirksomheten i KLP Banken-konsernet er organisasjonsmessig inndelt i personmarked og marked for offentlig sektor. Alle utlån skjer til norske låntakere, og eksponering mot offentlig sektor representerer en stor del av den samlede utlånsmassen. Porteføljen har følgelig høy konsentrasjon mot én enkelt sektor, men den underliggende kredittrisiko mot denne sektoren er så vidt lav at det neppe lar seg gjøre å redusere denne konsentrasjonen uten å øke samlet risiko i porteføljen. Konsentrasjonen mot norsk offentlig sektor

oppleves følgelig ikke som en risikomessig utfordring. Konsentrasjonen mot enkeltlåntakere er begrenset av individuelle styrefastsatte rammer.

Retningslinje for kredittrisiko inneholder overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til kredittrisiko. Retningslinjen slår fast at KLP Banken-konsernet skal ha en lav kredittrisiko-profil og inneholder begrensninger på typer av utlån og prinsipper for organisering og drift av utlånsvirksomheten. Retningslinjen inkluderer også en overordnet fullmaktstruktur for utlån og øvrig motpartseksponering. Fullmaktene utenfor personmarkedsområdet er begrenset av styrevedtatte rammer for enkeltlåntakere. Ved fastsetting av rammer for låntakere benyttes en risikoklassifiseringsmetode hvor de enkelte låntakere tilordnes en risikoklasse basert på et sett av kriterier. Enkelte kredittsaker krever behandling av kredittkomité før beslutning. Dette gjelder blant annet alle saker som ligger utenfor administrasjonens fullmakt og derfor skal besluttes av styret. Kredittkomitéene har ingen fullmakter og har således kun en rådgivende rolle overfor beslutningstaker.

Kredittrisiko knyttet til verdipapirutstedere, derivatmotparter og andre motparter innenfor treasury-området er også begrenset av styrevedtatte rammer for enkeltmotparter. Retningslinje for kredittrisiko inkluderer også noen spesifikke krav for enkeltelskaper. Dette gjelder blant annet KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS, hvor det opereres med stramme retningslinjer for sammensetning av sikkerhetsmassen.

7.5 MARKEDSRISIKO

Med markedsrisiko forstås her risiko for redusert virkelig verdi av egenkapital som følge av svingninger i markedspriser for eiendeler og gjeld. Endringer i kredittmarginer er imidlertid ekskludert og dette er omhandlet i retningslinje for kredittrisiko.

KLP Banken AS vil være eksponert mot markedsrisiko som følge av bankens inn- og utlånsvirksomhet og forvaltning av bankens likviditet. Banken har ingen

handelsportefølje, og eksponeringen er derfor begrenset til rente- og valutarisiko. Renterisiko oppstår som følge av forskjeller i tidspunkt for renteregulering for bankens eiendeler og gjeld. Risikoen knyttet til slike ubalanser reduseres ved hjelp av derivatkontrakter. Hele utlånsporteføljen består av lån i norske kroner.

Retningslinje for markedsrisiko er bankens overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko. Retningslinjen slår fast at markedsrisikoen skal søkes redusert slik at bankens samlede markedsrisiko er lav. Det fremgår videre at banken ikke aktivt skal ta posisjoner som eksponerer banken for markedsrisiko. Videre er det i retningslinjen fastsatt rammer for renterisiko og valutarisiko. Rammene er satt i forhold til bankens ansvarlige kapital, og nivået på rammene skal sikre at bankens lave markedsrisikoprofil etterleveres. Det operative ansvaret for styring av bankens markedsrisiko tilligger bankens finansavdeling.

7.6 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Lavrisikoprofilen til KLP Banken AS når det gjelder andre risikoer innebærer at operasjonell risiko er en viktig risikotype for banken. Bankens målsetting er å ha god styring og kontroll av den operasjonelle risikoen, og for å oppnå dette må banken ha gode prosesser og klare ansvarsforhold knyttet til operasjonell risiko.

Det er etablert en egen retningslinje for operasjonell risiko som inneholder overordnede prinsipper og krav knyttet til prosess for identifisering og vurdering av operasjonell risiko, hvordan operasjonelle risikoer skal håndteres, kontrollaktiviteter og ansvarsforhold knyttet til operasjonell risiko samt rapportering til styret av operasjonell risiko.

Retningslinjen
slår fast at
KLP Banken-konsernet
skal ha en lav
kredittrisiko-profil

7.7 ØVRIGE RISIKOER

I tillegg til risikoretningslinjene omtalt ovenfor er det etablert en egen retningslinje for compliance risiko som skal bidra til å redusere risikoen for offentlige sanksjoner, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av mangelfull etterlevelse av lover, regler og standarder (herunder god forretningsskikk). Det er etablert en compliancefunksjon som blant annet skal sørge for at relevante endringer i regelverket fanges opp og gjøres kjent for ledelsen samt bidra til at virksomheten tilpasses slike endringer. Compliancefunksjonen skal videre holde styret orientert om endringer i regelverket som kan ha vesentlig betydning og gi råd knyttet til compliance til øvrige deler av bankkonsernet.

KLP Banken-konsernet er også eksponert mot andre risikoer enn de som er tilegnet en egen retningslinje. Dette inkluderer forretningsrisiko hvor den viktigste usikkerheten er knyttet til marginutviklingen for innlån og utlån,

og dette er en risiko som vies stor oppmerksomhet av ledelse og styre.

7.8 BANKENS INTERNE KAPITAL-BEHOVSVURDERING (ICAAP)

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankkonsernets egen prosess for å vurdere kapitalbehovet. Formålet med prosessen er både å gjøre selve beregningen av kapitalbehovet, men også å sikre høy bevissthet om de risikoer virksomheten er eksponert for.

Vurderingen som gjøres er framover-skuende, og kapitalbehovet vurderes i forhold til bank-konsernets nåværende og fremtidige risikoprofil. Vurderingen og tallmessige beregninger må derfor ta høyde for kjente interne endringer, endringer i rammebetingelser, vekstplaner mv. De tallmessige beregningene skjer i form av følsomhetsanalyser og scenarioanalyser hvor man beregner betydningen av samtidige endringer i flere variabler.

Rollefordelingen mellom styret og administrasjonen innebærer at styret, som har et overordnet eierskap til prosessen, godkjenner utforming og metodevalg og i tillegg beregningene som gjøres av administrasjonen. Administrasjonen fremlegger en rapport som styrebehandles minst årlig. Prosessen munner ut i et kapitalmål samt en plan for kapitalen de nærmeste årene. ICAAP er gjenstand for vurdering av internrevisjonen.

8. Offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital

Det norske kapitaldekningsregelverket er i samsvar med CRD IV, og i forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak er det med virkning fra 22. august 2014 gitt nye

bestemmelser om ansvarlig kapital i del B. Kapitalkravsforskriften § 45-5 angir krav om offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital. Opplysningene skal gis i form av standardiserte skjemaer som følger

under. Fra og med 2016 har banken også tatt inn standardtabell for offentliggjøring av opplysninger om foretakets overholdelse av kravet om motsyklisk kapitalbuffer.

8.1 SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV DE VIKTIGSTE AVTALEVILKÅRENE FOR KAPITALINSTRUMENTER (VEDLEGG 1)

1	Utsteder	KLP Bankholding AS konsern
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller Bloombergs identifikasjonskode for rettede emisjoner)	N/A
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	N/A
BEHANDLING ETTER KAPITALREGELVERKET		
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Ren kjernekapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Ren kjernekapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Konsolidert
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Ordinær aksjekapital
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	2 044 844
9	Instrumentets nominelle verdi	1 064 550
9a	Emisjonskurs	0,2377
9b	Innløsningskurs	N/A
10	Regnskapsmessig klassifisering	Egenkapital
11	Opprinnelig utstedelsesdato	25.02.2009
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende
13	Opprinnelig forfallsdato	Ingen forfallsdato
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	N/A
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	N/A
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	N/A
RENTER/UTBYTTE		
17	Fast eller flytende rente/utbytte	N/A
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	N/A
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	N/A
20a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	N/A
20b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	N/A
21	Vilkår om rentøkning eller annet incitament til innfrielse	N/A
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	N/A
KONVERTERING/NEDSKRIVNING		
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	N/A
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	N/A
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	N/A
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	N/A
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	N/A
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	N/A
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	N/A
30	Vilkår om nedskrivning	N/A
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	N/A
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	N/A
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	N/A
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	N/A
35	Prioritetsrekkefølge ved avvikling (Oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	N/A
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	N/A
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav	N/A

Sett N/A hvis spørsmålet ikke er relevant.

8.2 AVSTEMMING AV ANSVARLIG KAPITAL MOT BALANSE 31.12.2017 (VEDLEGG 2)

TUSEN KRONER	Balanse KLP Bankholding AS konsern	Rad i skjema vedlegg 3
EIENDELER		
Immaterielle eiendeler	27 153	
Herav immaterielle eiendeler	-27 153	8
Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	-	10
GJELD		
Utsatt skatt	-7 506	
Herav motregnet utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller	-	10
EGENKAPITAL		
Aksjekapital	1 064 550	1
Overkurs	730 450	1
Opptjent egenkapital	287 262	2

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3)

	(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital			
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	1 795 000	26 (1), 27,
	herav: instrumenttype 1		
	herav: instrumenttype 2		
	herav: instrumenttype 3		
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	287 262	26 (1) (c)
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.		26 (1) (d) og (e)
3a	Avsetning for generell bankrisiko		26 (1) (f)
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		
STATLIGE INNSKUDD AV REN KJERNEKAPITAL OMFATTET AV OVERGANGSBESTEMMELSER			
5	Minoritetsinteresser		84
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte		26 (2)
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	2 082 262	Sum rad 1

	(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer			
7	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (negativt beløp)	-2 759	34 og 105
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	-27 153	36 (1) (b) og
9	Tomt felt i EØS		
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	-7 506	36 (1) (c) og 38
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring		33 (1) (a)
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravsforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)		36 (1) (d), 40 og 159
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)		

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3) - forts.

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp om- fattet av over- gangs- regler
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer			
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet	33 (1) (b) og (c)	36 (1) (e) og 41
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)		36 (1) (e) og 41
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)		36 (1) (f) og 42
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		36 (1) (g) og 44
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2), 79, 469 (1) (a), 472 (10) og 478 (1)
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) til (3) og 79
20	Tomt felt i EØS		
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),		36 (1) (k)
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)		36 (1) (k) (i) og 89 til 91
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)		36 (1) (k) (ii), 243 (1) (b), 244 (1) (b) og 258
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)		36 (1) (k) (iii) og 379 (3)
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)		48 (1)
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)		36 (1) (i) og 48 (1) (b)
24	Tomt felt i EØS		
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)		36 (1) (a)
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)		36 (1) (l)
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum 26a og 26b
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap herav: filter for urealisert tap 1 herav: filter for urealisert tap 2 herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp) herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)		468 468
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag herav: ...		
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)		36 (1) (j)
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-37 418	Sum rad 7 t.o.m. 20a, 21, 22, 25a, 25b, 26 og 27
29	Ren kjernekapital	2 044 844	Rad 6 pluss rad 28 hvis beløpet i rad 28 er negativt, ellers minus

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3) - forts.

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp om- fattet av over- gangs- regler
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter			
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	51 og 52	
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard		
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard		
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	486 (3) og (5)	
	Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital	85 og 86	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	Sum rad 30, 33 og 34	
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter			
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)	52 (1) (b), 56 (a) og 57	
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	56 (b) og 58	
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	56 (c), 59, 60 og 79	
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	56 (d), 59 og 79	
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	Sum rad 41a, 41b og 41c	
41a	Frdrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje		
41b	Frdrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje		
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag		
	herav: filter for urealisert tap		
	herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp)		
	herav: ...		
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)	56 (e)	
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	0	Sum rad 37 t.o.m. 41 og rad 42
44	Annen godkjent kjernekapital	0	Rad 36 pluss rad 43. Gir fradrag fordi beløpet i rad 43 er negativt
45	Kjernekapital	2 044 844	Sum rad 29 og rad 44

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3) - forts.

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp om- fattet av over- gangs- regler
Tilleggs kapital: instrumenter og avsetninger			
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	62 og 63	
47	Tilleggs kapital omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av tilleggs kapital omfattet av overgangsbestemmelser	486 (4) og (5)	
48	Ansvarlig låne kapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggs kapitalen	87 og 88	
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap	62 (c) og (d)	
51	Tilleggs kapital før regulatoriske justeringer	Sum rad 46 t.o.m. 48 og rad 50	
Tilleggs kapital: Regulatoriske justeringer			
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig låne kapital (negativt beløp)	63 (b) (i), 66 (a) og 67	
53	Beholdning av tilleggs kapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	66 (b) og 68	
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig låne kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	66 (c), 69, 70 og 79	
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser		
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser		
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig låne kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	66 (d), 69 og 79	
56	Justeringer i tilleggs kapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	Sum rad 56a, 56b og 56c	
56a	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for ren kjerne kapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
56b	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for annen godkjent kjerne kapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje		
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggs kapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag herav: filter for urealisert tap herav: filter for urealisert gevinst herav:...	468 468	
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggs kapital	0	Sum rad 52 t.o.m. 54, rad 55 og 56
58	Tilleggs kapital	0	Rad 51 pluss rad 57 hvis beløpet i rad 57 er negativt, ellers minus
59	Ansvarlig kapital	2 044 844	Sum rad 45 og rad 58
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjerne kapital herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjerne kapital herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggs kapital	472 (10) (b) 469 (1) (b)	
60	Beregningsgrunnlag	9 595 096	

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3) - forts.

		(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp om- fattet av over- gangs- regler
Kapitaldekning og buffere				
61	Ren kjernekapitaldekning	21,3 %	92 (2) (a)	
62	Kjernekapitaldekning	21,3 %	92 (2) (b)	
63	Kapitaldekning	21,3 %	92 (2) (c)	
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	7,5 %	CRD 128, 129, 130, 131 og 133	
65	herav: bevaringsbuffer	2,5 %		
66	herav: motsyklisk buffer	2,0 %		
67	herav: systemrisikobuffer	3,0 %		
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)	0,0 %	CRD 131	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	1 277 236	CRD 128	
69	Ikke relevant etter EØS-regler			
70	Ikke relevant etter EØS-regler			
71	Ikke relevant etter EØS-regler			
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 66 (c), 69 og 70	
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (i), 45 og 48	
74	Tomt felt i EØS			
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.		36 (1) (c), 38 og 48	
Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen				
76	Generelle kredittrisikoreserver			62
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen			62
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap			62
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger			62
Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser				
80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)	
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)	
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	

9. Offentliggjøring av opplysninger

STANDARDTABELL FOR OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER OM FORETAKS OVERHOLDELSE AV KRAVET OM MOTSYKLISK KAPITALBUFFER (VEDLEGG 4)

Geografisk fordeling av relevante kredittengasjementer

Rad	Generelle kredittengasjementer		Engasjementer i handelsporteføljen		Verdipapiriseringsengasjementer		Kapitalkrav			Totalt	Vekter for kapitalkrav	Motsyklisk kapitalbuffersats
	Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Summen av lange og korte posisjoner i handelsporteføljen	Verdien av engasjementer i handelsporteføljen for interne modeller	Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Herav: Generelle kredittengasjementer	Herav: Engasjementer i handelsporteføljen	Herav: Verdipapiriseringsengasjementer			
	010	020	030	040	050	060	070	080	090	100	110	120
010 Inndeling etter land												
Land:												
001 Norge	35 836 794						191 902			191 902	1,00	2,00 %
002												
...												
NNN												
020	35 836 794	-	-	-	-	-	191 902	-	-	191 902		

TABELL 2

Størrelsen på foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer

Rad	Kolonne
	010
010 Samlet beregningsgrunnlag	9 595 096
020 Foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffersats	2,00 %
030 Krav til foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer	191 902

KLP BANKEN AS

Beddingen 8
7042 Trondheim
Organisasjonsnr.: 993 821 837

BESØKSADRESSE, TRONDHEIM

Beddingen 8

BESØKSADRESSE, OSLO

Dronning Eufemias gate 10

klp.no

Tlf: 55 54 85 00

Faks: 73 53 38 39

klpbanken@klp.no

